

Århus Amt
Natur og Miljø
Lyseng Allé 1
8270 Højbjerg

Frederiksborggade 15
1360 København K

Tlf 33 95 57 85
Fax 33 95 57 99

www.ekn.dk
ekn@ekn.dk

Vedr. klage fra Århus Amt af 15. juli 2005 over Energistyrelsens afgørelse af 7. marts 2001 om 400 kV forbindelse mellem Aalborg og Århus med tilhørende 150 kV forbindelser og stationsanlæg

16. november 2005

J.nr.: 11-325
Eksp.nr.: 23290
TRA-EKN

Ved brev til Energiklagenævnet af 15. juli 2005 har Århus Amt klaget over Energistyrelsens afgørelse af 7. marts 2001 vedrørende etablering af 400 kV forbindelsen mellem Aalborg og Århus.

Eltra ansøgte den 13. november 1991 om tilladelse til etablering af en 400 kV højspændingsledning mellem Vendsysselværket og Trige. Energistyrelsen besluttede ved afgørelse af 7. marts 2001 at godkende etablering af 400 kV forbindelsen på nærmere bestemte vilkår.

Afgørelsen blev alene sendt til Eltra a.m.b.a. med klagevejledning.

I klagen til Energiklagenævnet har Århus Amt anført, at afgørelsen burde være sendt til amtet med klagevejledning, og at amtet, som væsentlig part i sagen, bør anses for klageberettiget. Fra klagen citeres:

"[.....]

Århus Amt er ikke blevet gjort bekendt med ovennævnte godkendelse førend 6. juli 2005, hvor godkendelsen fremsendes til Århus Amt som aftalt mellem Energistyrelsen og Århus Amt på møde den 22. juni 2005 om forslag til regionplan 2005.

Århus Amt klager over, at følgende forudsætning, som blev vedtaget af Århus Amtsråd den 12. december 2000 i Tillæg nr. 7 til Regionplan 1997 (og senere indarbejdet i Regionplan 2001 og Forslag til Regionplan 2005 som retningslinje 6.4, stk. 2 punkt 4) ikke er indarbejdet som et vilkår for godkendelsen:...

[.....]

Ovennævnte forudsætning var væsentlig for åmtrådets godkendelse af regionplantillægget.

Energistyrelsens godkendelse af 7. marts 2001 af etablering af en række anlæg i forbindelse med 400 kV forbindelsen mellem Aalborg og Århus gives imidlertid alene på følgende vilkår:...

[.....]

Århus Amt skal bemærke:

Regionplantillægget blev udarbejdet på baggrund af Eltra's ønske om at udbygge sit transmissionsnet med en 400 kV forbindelse mellem Aalborg og Århus. Eftersom forbindelsen var større end 100 kV kunne den kun realiseres, når der forelå et regionplantillæg med baggrund i en VVM-redegørelse.

Det fremgår af den kommenterede planlov, at "Den statslige medvirken i regionplanlægningen og accept af planerne, jf. § 29, medfører dog, at statslige myndigheder i almindelighed lægger vægt på regionplanerne i deres virksomhed".

Århus Amt er som planmyndighed og væsentlig part i sagen hverken blevet hørt om godkendelsens indhold, eller fået afgørelsen tilsendt med klagemulighed. Amtet har således ikke før nu haft mulighed for at påpege uoverensstemmelsen mellem amtsrådets forudsætninger i regionplanen og Energistyrelsens meddelte vilkår for godkendelsen.

Århus Amt ser det som en fejl fra Energistyrelsens side, at den ovenfor nævnte forudsætning fra plangrundlaget (regionplantillægget) ikke er indarbejdet i godkendelsen.

Århus Amt anser det endvidere for en procedurefejl, at amtet ikke er blevet hørt.

Århus Amt skal i forlængelse heraf anmode om, at sagen genåbnes, således at det kan sikres, at 400 kV forbindelsen mellem Aalborg og Århus med tilhørende 150 kV forbindelser og stationsanlæg kan bringes i overensstemmelse med plangrundlaget.

[.....]"

Energiklagenævnet modtog via e-mail af 13. september 2005 Energistyrelsens udtalelse til sagen. Fra styrelsens udtalelse citeres:

"[.....]

Energistyrelsen skal indledningsvis gøre opmærksom på, at klagen ikke vedrører den 400 kV-forbindelse imellem Århus og Aalborg, som er det primære i Energistyrelsens afgørelse af 7. marts 2001. Denne forbindelse er etableret og sat i drift. Klagen vedrører udelukkende omfanget af de vilkår om saneringer på lavere spændingsniveauer, som Energistyrelsen stillede i godkendelsen af 400 kV-forbindelsen.

Klagesagen udspringer af miljøministerens indsigelse mod Århus Amts forslag til regionplan 2005, jf. vedlagte mødereferat af 22. juni 2005.

Det kan i øvrigt oplyses, at det samlede sagsforløb i forbindelse med godkendelsen og etableringen af 400 kV-forbindelsen har strakt sig over mere end 10 år, jf. vedlagte notat af 6. september 2005.

Ad spørgsmål 1:

Har Energistyrelsen i forbindelse med sagens oplysning tilkendegivet overfor Århus Amt, at amtet var inddraget i sagen fx i forbindelse med høring under sagen?

16. november 2005

J.nr.: 11-325

Eksp.nr.: 23290

TRA-EKN

Side 2 af 9

I forbindelse med sagen fandt der koordinering sted mellem Energistyrelsen, Landsplanafdelingen, Århus Amt og Nordjyllands Amt. I denne slags sager foregår der således en parallel proces, hvor Energistyrelsen efter Elforsyningsloven § 21 laver en behovsvurdering og giver godkendelse til etablering af anlægget, mens amterne/miljøministeren tilvejebringer det planmæssige grundlag efter Planloven. (Det bemærkes, at Energistyrelsen under sagsforløbet var en styrelse under Miljø- og Energiministeriet, og derfor - ligesom Landsplanafdelingen, der var en del af Miljø- og Energiministeriets departement - refererede til miljø- og energiministeren.)

I den konkrete sag var der på et møde 26. april 1999 forhandling mellem blandt andet daværende miljø- og energiminister Svend Auken, Amtsborgmester i Århus Amt Johannes Flensted-Jensen og Eltras formand Eigil W. Rasmussen, hvor der efter Energistyrelsens opfattelse opnåedes enighed om omfanget af saneringer i Århus Amt, jf. vedlagte referat fra mødet d. 26. april 1999.

I forbindelse med udarbejdelse af regionplantillægget i maj 2000 indføjede Århus Amt et specifikt vilkår angående saneringer omkring Station Trige. Det ses ikke af sagens akter, at der var drøftelser med Miljø- og Energiministeriet om dette specifikke vilkår på daværende tidspunkt, men Eltra gjorde i offentlighedsfasen for regionplantillægget amtet opmærksom på, at man ikke havde tiltrådt amtets politiske ønsker om saneringer omkring Station Trige, jf. vedlagte brev af 8. september 2000 fra Eltra til Århus Amt. Eltra gentog sine synspunkter overfor amtet i brev af 30. marts 2001, der ligeledes er vedlagt.

Det bemærkes endvidere, at Energistyrelsen har spurgt Skov- og Naturstyrelsen, om et vilkår som det, der er nævnt i Århus Amts regionplantillæg, efter planloven indebærer en handlepligt for Energistyrelsen eller for elselskaberne.

Skov- og Naturstyrelsen oplyser den 5. september 2005, jf. vedlagte brev, følgende:

"Regionretningslinier indebærer ikke en handlepligt, men udgør det overordnede planlægningsgrundlag for kommune- og lokalplanlægningen."

Energistyrelsen kan i øvrigt tilføje, at Energistyrelsens afgørelse af 7. marts 2001 tidligere har været påklaget af Nørager kommunalbestyrelse og Højspændingsgrupperne for Arden og Nørager til Energiklagenævnet, der traf afgørelse i klagesagen d. 13. maj 2002 (Energiklagenævnets j.nr. 97-2301-0022). Århus Amt var ikke inddraget i denne sag, hverken som part eller som myndighed.

Ad spørgsmål 2:

Er det korrekt, at Århus Amt ikke er blevet hørt om godkendelsens indhold?

Århus amt har været involveret og er dermed gjort bekendt med sagen som beskrevet under svaret på spørgsmål 1. Der er ikke fo-

16. november 2005

J.nr.: 11-325

Eksp.nr.: 23290

TRA-EKN

Side 3 af 9

retaget en egentlig høring af amtet og andre myndigheder om brevudkastet til afgørelse.

Ad spørgsmål 3:

Er det korrekt, at Århus Amt ikke er blevet gjort bekendt med afgørelsen før den 6. juli 2005, hvor afgørelsen fremsendes fra styrelsen til amtet? I modsat fald bedes Energistyrelsen fremsende kopi af fremsendelsesbrev til Energiklagenævnet.

Det fremgår ikke af sagens akter, at der er blevet sendt kopi af afgørelsen til Århus Amt i marts 2001.

Det kan dog bemærkes, at der omkring tidspunktet for Energistyrelsens afgørelse i 2001 og i tiden derefter var fokus på sagen i offentligheden og i medierne. Andre interesserede var således opmærksomme på, at Energistyrelsen havde truffet en afgørelse i sagen. Højspændingsgrupperne for Arden og Nørager påklagede således med brev af 4. april 2001 Energistyrelsens afgørelse til Energiklagenævnet, jf. den tidligere nævnte sag (Energiklagenævnets j. nr. 97-2301-0022).

Eltra søgte med vedlagte brev af 28. marts 2001 Skov- og Naturstyrelsen om godkendelse af 400 kV-forbindelsen i henhold til § 20 i Naturbeskyttelsesloven, og Skov- og Naturstyrelsen meddelte med vedlagte brev af 6. juli 2001 Eltra tilladelse til dette.

I Eltras ansøgning af 28. marts 2001 refereres der til Energistyrelsens afgørelse af 7. marts 2001, ligesom det fremgår af Eltras ansøgning, at blandt andet Energistyrelsens godkendelse var vedlagt som bilag til denne ansøgning.

Det fremgår af Skov- og Naturstyrelsens godkendelse af 6. juli 2001, at Skov- og Naturstyrelsen havde sagen i høring hos Nordjyllands Amt og Århus Amt, og at Århus Amt afgav høringssvar. Det fremgår endvidere af godkendelsen, at denne er sendt til Århus Amt og Nordjyllands Amt i kopi.

Det skal også bemærkes, at Energistyrelsen med brev af 18. december 2001, jf. vedlagte, besvarede en henvendelse fra Midtjyske Net. Dette brev blev sendt med kopi til Århus Amt. I dette brev henvises der også eksplicit til Energistyrelsens godkendelse, jf. teksten "... som omtalt i Energistyrelsens godkendelse af 7. marts 2001 vedrørende 400/150 kV-forbindelsen mellem Vendsysselværket og Trige ...".

Det bør også nævnes, at der blev afholdt et møde mellem Eltra og Århus Amt den 3. marts 2004, jf. vedlagte brev af 1. april 2004 fra Århus Amt. Mødet vedrørte dels spørgsmål om den generelle saneringspolitik, dels spørgsmål om konkrete kabellægninger omkring station Trige i forbindelse med 400 kV-forbindelsen Århus-Aalborg.

Det fremgår af referatet fra mødet den 3. marts 2004, at Eltra er kommet med følgende udtalelser:

"Energistyrelsen skal godkende konkrete projekter efter elforsyningsloven. Styrelsens godkendelse af 400 kV-forbindelsen indeholder ikke eksplicit vilkår om saneringer ved Trige."

16. november 2005

J.nr.: 11-325

Eksp.nr.: 23290

TRA-EKN

Side 4 af 9

og

"I Nordjylland blev der indgået en aftale, som blev underskrevet af parterne, og kabellægningerne indgik som et vilkår i en godkendelse fra Energistyrelsen efter elforsyningsloven. Noget tilsvarende er ikke gjort ved station Trige. ..."

Endelig har Energistyrelsen - efter anmodning pr. telefon fra en medarbejder i Århus Amt - fremsendt afgørelsen i elektronisk form til amtet, jf. vedlagte e-post fra 11. november 2004.

På den baggrund er det Energistirelsens opfattelse, at Århus Amt både må have været bekendt med og har modtaget en kopi af afgørelsen forud for 6. juli 2005.

[.....]"

Til belysning af sin besvarelse vedhæftede Energistyrelsen de nævnte breve, notater, e-mails og referater i elektronisk form.

Århus Amt har ved brev af 18. oktober 2005 afgivet bemærkninger til Energistirelsens udtalelse. Fra brevet citeres:

"[.....]

Århus Amt skal indledningsvis gøre opmærksom på, at klagen vedrører

Energistirelsens procedure i forbindelse med sin godkendelse i 2001 af 400 kV ledningen imellem Århus og Aalborg. Ledningen er nu etableret og sat i drift i 2005. Anlægget lever ikke op til plangrundlaget, nemlig forudsætningen om saneringer af luftledninger ved Trige.

I 2005 oplyses overfor Århus Amt indirekte - nemlig i form af en indsigelse fra

Miljøminister Connie Hedegaard efter indspil fra Energistyrelsen mod amtets Forslag til Regionplan 2005 - at forudsætningen ikke kan påregnes opfyldt, idet den kræves helt fjernet fra forslag til regionplan, før staten kan godkende regionplanen. Til Energiklagenævnets orientering kan oplyses, at der ikke tidligere har været indsigelser fra pågældende ministerier/styrelser om emnet, hverken i år 2000, hvor tillægget til regionplan blev endeligt vedtaget eller i forbindelse med Regionplan 2001, hvor tillægget om 400 kV ledningen med tilhørende forudsætninger blev indarbejdet i regionplanen. Dette synes fuldt forståeligt, idet amtsrådets tillæg til regionplan, der sikrer plangrundlaget for 400 kV-ledningen, blev til efter møder og aftaler med Miljø- og Energiministeren og relevante ministerielle embedsmænd (se vedlagte bilag med mødereferater af 5. maj 1999).

Ad spørgsmål 1: Har Energistyrelsen i forbindelse med sagens oplysning tilkendegivet overfor Århus Amt, at amtet var inddraget i sagen fx i forbindelse med høring under sagen?

Det er uomtvisteligt, at Århus Amt er inddraget i sagen. Her kan fx henvises til Miljø- og Energiministeriets Departements referat af 5. maj 1999. Her aftaler Energistirelsens politiske chef og di-

16. november 2005

J.nr.: 11-325

Eksp.nr.: 23290

TRA-EKN

Side 5 af 9

verse ministerielle embedsmænd forskellige forhold vedrørende 400 kV ledningen, herunder "oprydning" vedr. de mange luftledninger i Trige-Spørring området. Det var bl.a. på baggrund heraf, at amtsrådet året efter vedtog tillægget til regionplanen.

Århus Amt er af den opfattelse, at den opnåede enighed om omfanget af saneringer i Århus Amt omfattede en oprydning i de mange luftledninger i Trige-Spørring-området, herunder en vis kabellægning.

Det fremgår af ovenstående referat udarbejdet af Departementet i Miljø- og

Energiministeriet under punktet "Vedr. 400 kV forbindelsen aftaltes", at oprydningen vedr. de mange luftledninger i Trige-Spørring området kan foregå som en kombination af kabellægning, beplantning og/eller skovrejsning.

Til forudsætningen om kabellægninger ved Station Trige skriver Eltra i offentlighedsfasen for forslag til regionplantillæg for 400 kV-ledningen, at man ikke

havde tiltrådt "amtets politiske ønsker om saneringer". Eltra er i sin ret til at komme med sine synspunkter i en offentlighedsfase, på lige fod alle andre interesserede. Amtsrådet er ligeledes i sin ret til at vedtage et regionplantillæg, som går imod en bygherres ønsker. Et amtsråd er i sin planlægning ikke forpligtet til at efterleve en bygherres ønsker.

Århus Amt har en begrundet forventning om, at en statslig styrelses (i dette tilfælde Energistyrelsens) godkendelser og afgørelser ikke strider mod regionplanlægningen.

Energistyrelsen vælger i sit brev af 13. september 2005 at nævne, at "regionplanretningslinjer ikke indebærer en handlepligt, men udgør det overordnede

planlægningsgrundlag for kommune- og lokalplanlægningen". Til Energiklagenævnets orientering står der i den kommenterede planlov: "Statslige myndigheder i almindelighed lægger vægt på regionplanerne i deres virksomhed". Dette indebærer som minimum, at man som ansvarlig styrelse ved større anlæg og afgørelser hører og inddrager relevante myndigheder. Hertil kommer eventuelle formelle krav om procedurer jævnfør forvaltningslov m.v.

I lyset af sagens karakter, herunder de afholdte møder og indgåede aftaler med den daværende minister, virker det absurd, at der kan rejses spørgsmål om, hvorvidt amtet er part i sagen/klageberettiget.

Ad spørgsmål 2 og 3

Århus Amt kan bekræfte Energistyrelsens oplysning i brev af 13. september 2005, nemlig at Århus Amt ikke er blevet hørt forud for Energistyrelsens afgørelse. Amtet er således som planmyndighed og væsentlig part i sagen hverken blevet hørt om godkendelsens indhold, eller fået afgørelsen tilsendt med tilhørende klagemulighed. Det undrer Århus Amt, at Energistyrelsen i en så stor

16. november 2005

J.nr.: 11-325

Eksp.nr.: 23290

TRA-EKN

Side 6 af 9

og væsentlig sag flere år senere henviser amtet - der er planmyndighed på selv samme projekt - til at holde sig orienteret gennem medierne!

På et møde i 2004 mellem bygherren Eltra og teknikere fra Århus Amt drøftedes mulige løsninger ved Trige, og amtet fik ved den lejlighed en kopi af Energistyrelsens 2001-afgørelse til orientering. Tidsmæssigt skal ledningerne ved Trige først kabellægges "før eller snarest muligt efter etableringen af den nye 400 kV ledning". Denne blev taget i drift året efter - i 2005.

Det var Miljøministerens/Energistyrelsens indsigelse i 2005 mod amtets forslag til ny regionplan - der på dette punkt er en afskrift af Regionplan 2001 - som gjorde det klart for amtet og offentligheden, at styrelsen ikke føler sig bundet af tidligere beslutninger og indgåede aftaler vedrørende saneringer ved Trige.

Afslutning

Amtet har ikke taget stilling til enkelte oplysninger i Energistyrelsens svar af 13. september 2005 blandt andet om Skov- og Naturstyrelsens efterfølgende tilladelse efter naturbeskyttelsesloven, da dette ikke direkte vedrører Energistyrelsens procedure og manglende inddragelse af relevante parter i 2001. Ligeledes gælder, at en del af disse saneringer med ombygning af luftledninger til kabler ikke faldt indenfor den kategori af anlæg, der skulle gives tilladelse til efter Naturbeskyttelsesloven. Hvis Energiklagenævnet ønsker det, kan amtet supplere vedrørende disse øvrige oplysninger.

Århus Amt henviser i øvrigt til den fremsendte klage af 15. juli 2005, hvoraf det fremgår, hvilke forhold Århus Amt som planmyndighed klager over i forbindelse med Energistyrelsens godkendelse af 7. marts 2001.

Det er således fortsat Århus Amts opfattelse, at Energistyrelsen har lavet en

procedurefejl i forbindelse med godkendelsen i 2001, og at 400 kV ledningen endnu ikke lever op til plangrundlaget. Ledningsanlægget lever endnu ikke op til de forventninger, som samfundet har til forudsætningerne for ledningens etablering jævnfør den demokratiske proces, som anlægget har været igennem. Til orientering kan oplyses, at, for så vidt angår den politiske side af sagen, har amtsrådet anmodet Miljøministeren om et møde.

[.....]"

Energiklagenævnets bemærkninger

Energistyrelsen har godkendt 400 kV forbindelsen mellem Aalborg og Århus i medfør af § 21, stk. 1 i lov nr. 375 af 2. juni 1999 om elforsyning, som delegeret til Energistyrelsen ved § 1, nr. 8-11, i bekendtgørelse nr. 1194 af 29. september 1999 om delegation af opgaver til Energistyrelsen i medfør af elforsyningsloven.

16. november 2005

J.nr.: 11-325

Eksp.nr.: 23290

TRA-EKN

Side 7 af 9

Det fremgår af elforsyningslovens § 89, stk. 1, at Energiklagenævnet behandler klager over afgørelser truffet af miljø- og energiministeren, nu transport- og energiministeren, eller af Energitilsynet efter denne lov eller regler udstedt i henhold til loven. I henhold til lovens § 89, stk. 3 skal klage være indgivet skriftligt inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt.

Efter det oplyste, er det nævnets opfattelse, at amtet må have været bekendt med Energistyrelsens afgørelse af 7. marts 2001 før den 6. juli 2005, og at amtet har modtaget kopi af afgørelsen senest den 11. november 2004. Nævnet har i den forbindelse særligt lagt vægt på følgende forhold:

- at* det af godkendelsesskrivelse fra Skov- og Naturstyrelsen af 6. juli 2001 fremgår, at Århus Amt afgav høringssvar til Skov- og Naturstyrelsen i en sag om Skov- og Naturstyrelsens godkendelse af 400 kV forbindelsen iht. § 20 i Naturbeskyttelsesloven, hvorefter denne godkendelse blev sendt i kopi til Århus Amt
- at* Århus Amt fik tilsendt kopi af Energistyrelsens brev til Midtjyske Net af 18/12-01, hvori henvises til Energistyrelsens afgørelse af 7. marts 2001
- at* Energistyrelsens godkendelse og vilkårene herfor blev drøftet på et møde mellem Århus Amt og Eltra den 3. marts 2004, hvilket fremgår af brev af 1. april 2004 fra Århus Amt
- at* Århus Amt og Eltra på et møde den 5. november 2004 drøftede saneringer ved st. Trige.
- at* Energistyrelsen har fremsendt afgørelsen i elektronisk form til amtet via e-post af 11. november 2004 på foranledning af et telefonisk opkald fra en medarbejder i Århus Amt.

16. november 2005

J.nr.: 11-325

Eksp.nr.: 23290

TRA-EKN

Side 8 af 9

Henset til dette sagsforløb, bemærker nævnet, at afgørelsen i hvert fald må anses for at være blevet meddelt amtet senest den 11. november 2004, hvor amtet fra Energistyrelsen fik tilsendt afgørelsen af 7. marts 2001 i sin helhed, og klagefristen på 4 uger, må derfor regnes fra den 11. november 2004.

Da nævnet først har modtaget amtets klage den 18. juli 2005, er klagefristen overskredet. I overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper, er det imidlertid nævnets praksis, at se bort fra overskridelse af klagefristen, hvis denne må anses undskyldelig.

Det forhold at Århus Amt, uagtet sit kendskab til afgørelsens eksistens og indhold, ikke førend ved brev af 15. juli 2005 påklager Energistyrelsens afgørelse af 7. marts 2001 til Energiklagenævnet, har efter nævnets opfattelse karakter af uundskyldelig passivitet, særligt henset til at amtet er en offentlig myndighed.

Efter nævnets opfattelse er der derfor ikke baggrund for at dispensere fra fristoverskridelsen, og nævnet afviser hermed at behandle klagen fra Århus Amt.

Energiklagenævnets afgørelse

Klagen fra Århus Amt af 15. juli 2005 afvises.

Denne afgørelse er truffet af Energiklagenævnets formand i henhold til § 5, stk. 1 i bekendtgørelse nr. 907 af 25. august 2004 om forretningsorden for Energiklagenævnet.

Afgørelsen kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Kopi af denne afgørelse er samtidig sendt til Energistyrelsen og til Eltra a.m.b.a. (nu Energinet.dk) til orientering.

16. november 2005

J.nr.: 11-325

Eksp.nr.: 23290

TRA-EKN

Side 9 af 9

P. N. V.

Chr. Hjorth-Andersen
Konstitueret nævnsformand

/ Trine Roslyng Andersen
Fuldmægtig